

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008 тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

_____ № _____

На № 04-15/05-48 від 22.01.2020

**Комітет Верховної Ради України
з питань екологічної політики та
природокористування**

*Щодо надання матеріалів до круглого
столу на тему: «Вдосконалення
правового регулювання виробництва
хутра в Україні»*

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на лист Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 22.01.2020 № 04-15/05-48 надає матеріали до круглого столу на тему: «Вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні», що додаються.

Додатки: на 9 арк. в 1 прим.

Заступник Міністра

Тарас ВІСОЦЬКИЙ

Сироштан 2785817

№ 04-15/05-26279
від 04.02.20

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 20B4E4ED0D30998C0400000056792C00BF3F7900

Підписувач Висоцький Тарас Миколайович

Дійсний з 11.09.2019 0:00 по 11.09.2021 0:00

Мінекономіки

2841-06/5077-01 від 31.01.2020

Інформація щодо стану галузі звірівництва в Україні

Географія фермових господарств. За інформацією, наданою

Державною службою статистики України та обласними державними адміністраціями станом на 01 січня 2018 року в Україні налічувалось 37 підприємств, які утримували хутрових звірів, із них:

з поголів'ям більше 3000 голів – 13 підприємств, з них: у Київській області – три, у Харківській, Житомирській – по два, у Дніпропетровській, Черкаській, Львівській, Полтавській, Луганській та Донецькій областях – по одному підприємству.

з поголів'ям до 3000 голів – 24 підприємств, з них: у Рівненській – шість, у Миколаївській області, Харківській – по три, у Полтавській, Івано-Франківській – по два, у Запорізькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Херсонській, Чернігівській, Хмельницькій та Одеській областях – по одному підприємству.

Поголів'я хутрових звірів у сільськогосподарських підприємствах станом на 01.01.2019 становило 289,7 тис. голів, що на 12% більше до попереднього року. З них: норки – 285,9 тис. голів (98,7% - частка у загальній структурі поголів'я), нутрії – 1,9 тис. голів (0,7%).

Галузь звірівництва відіграє значну **роль в аграрному секторі економіки України**, що обумовлена необхідністю: забезпечення населення хутром та виробами з нього, виробництва дієтичного м'яса, підвищення рівня зайнятості сільського населення, збільшення надходжень до бюджету, розширення присутності держави на зовнішніх хутрових ринках.

Зростаючий у світі попит на вироби з натурального хутра, можливості інтенсифікації збуту продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках обумовлює подальший розвиток хутрового звірівництва. Розвиток галузей сільського господарства, зокрема галузі звірівництва, слід розглядати як основу прогресивної динаміки національної економіки країни.

За даними Державної служби статистики України у 2018 році за видом економічної діяльності «Розведення інших тварин» (код 01.49 відповідно до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009:2010), до яких відноситься, зокрема, також вирощування та розведення хутрових тварин, наводяться такі показники: кількість суб'єктів господарювання – 847 одиниць, кількість зайнятих працівників – 2618 осіб, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) – 1134,8 млн гривень.

Щороку впроваджуються у виробництво нові технології утримання тварин, годівлі, систем експлуатації – а це, в свою чергу, підвищує ефективність ведення аграрного бізнесу на селі.

Заборона підприємницької діяльності з розведення, вирощування, утримання хутрових тварин, вплине на показники бюджету в частині недоотримання надходжень до бюджету за результатами діяльності підприємств, скорочення робочих місць та відсутності української продукції на зовнішніх хутрових ринках.

Галузь звірівництва має свої специфічні особливості, які впливають на її розвиток в країні та виробництва хутрових виробів, а також переваги, що зумовлюють розвиток цієї галузі в Україні:

кліматичні особливості, що певним чином сприяють попиту споживачів у сезонному переході на теплий одяг (хутряні вироби). На відміну від споживачів нашої країни у країнах Європейського Союзу, де, в основному, хутряні вироби є елементом прикраси, в Україні одночасно з цим, все-таки важливим є функціональне призначення;

національні традиції – із хутра виготовляють багато різних виробів. Крім того, хутро є невід'ємною частиною індустрії моди;

купівельна спроможність населення – на попит хутряних виробів суттєво вплинуло зниження купівельної спроможності населення, що викликало зменшення зацікавленості споживачів у придбанні хутряних виробів;

виробництво якісного товару – з метою здешевлення виробу часто реалізують вироби, імпортовані з країн із теплим кліматом, виготовлені зі шкурок тварин, які вирощені не за природним циклом. За нормальних умов забій норки проводять у жовтні-листопаді, коли у неї з'являється щільний і теплий підпушок. А в країнах з теплим кліматом часто забій норки здійснюють протягом усього року. Крім того, шкурки виробляють за скороченим технологічним процесом, їх розтягають з метою збільшення розмірів. Ціна та тривалість носіння такого хутряного виробу є значно нижчою за виріб, що виготовлений за технологією діючого промислового виробництва.

Заборона розвитку галузі звірівництва в Україні спричинить загострення економічних та соціальних проблем і посилення соціального напруження в суспільстві.

Крім того, раціон годівлі хутрових звірів на 80% складається з побічних продуктів тваринного походження, зокрема, птахівництва та рибництва, які не використовують в їжу людиною та потребують переробки. Звірівницька галузь споживає більше 40 тис. тонн таких продуктів.

Заборона виробництва натурального хутра, призведе до його заміни на синтетичні вироби, виробництво яких в десятки разів погіршить вплив на навколошнє природне середовище та екологію. Штучне хутро являє собою синтетичний матеріал (різновид пластику, такого самого, як поліетиленові пакети, пластмасовий посуд тощо).

Слід зазначити, що штучне хутро це:

шкідливе токсичне виробництво з вичерпних природних ресурсів з одного боку, а з іншого воно передбачає застосування ртуті, хрому, свинцю, миш'яку, сурми, кадмію, фталатів тощо;

шкідливий вплив пластику на довкілля, включаючи водні об'єкти, вже стало проблемою у світі. Натуральне хутро піддається біологічному розкладанню. Тоді як штучне хутро (як і будь-які інші синтетичні матеріали), такому розкладанню не піддається і зберігається у довкіллі століттями, забруднюючи, як ґрунти так і природні водойми;

шкідливий вплив на здоров'я людини (ворсинки синтетичного хутра з часом створюють мікропластичні волокна, тобто пил, який легко попадає в легені і залишається там на все життя. Крім того, такі волокна викликають алергію, астму, онкологічні та шкірні захворювання тощо).

Іншими словами, необачний перехід людства на альтернативу у вигляді штучного хутра здатне привести до нових екологічних проблем у світі.

Заборона галузі звірівництва може привести до тінізації виробництва хутра в Україні, оскільки відсутні критерії, які відрізнятимуть вирощування, утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра від вирощування, утримання хутрових тварин з метою іншою ніж виробництво хутра. Також невирішеним залишається питання щодо вирощування, утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра у фізичних осіб, що створює ризики, коли оператори ринку не будуть реєструвати свою підприємницьку діяльність.

Також це призведе до дискримінації у відношенні вітчизняних операторів ринку, які здійснюють розведення, вирощування, утримання хутрових тварин, оскільки не забороняється ввезення в Україну сировини з цих хутрових тварин для подальшого виробництва хутра.

**Пропозиції
до проекту рекомендацій круглого столу на тему: «Вдосконалення
правового регулювання виробництва хутра в Україні»**

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання хутрового виробництва в Україні» (реєстр. № 2360 від 31.10.2019)

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України розглянуло проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання хутрового виробництва в Україні» (реєстр. № 2360 від 31.10.2019), внесено до Верховної Ради України народним депутатом України Литвиненком С.А. (далі – законопроект № 2360).

Метою законопроекту № 2360 є вдосконалення правового регулювання здійснення хутрового виробництва в Україні.

Завданнями законопроекту № 2360 є забезпечення належного законодавчого регулювання ліцензування діяльності у сфері хутрового виробництва, гарантування реалізації громадянами права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, захисту навколошнього природного середовища від шкідливого впливу діяльності підприємств, які здійснюють діяльність з розведення, вирощування, утримання хутрових тварин, а також захисту тварин від жорстокого поводження з ними, шляхом гуманізації державної політики у сфері промислового тваринництва та встановлення достатнього рівня відповідальності за невиконання передбачених законом положень.

Законопроектом пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України, законів України «Про охорону навколошнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про ліцензування видів господарської діяльності», а саме:

з метою забезпечення права громадян на безпечне навколошнє природне середовище та інших їхніх екологічних прав заборонити з 1 січня 2025 року підприємницьку діяльність з розведення, вирощування та утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра;

перша категорія видів планової діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, включатимемо потужності для вирощування хутрових тварин (1 тисяча голів і більше);

друга категорія видів планової діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, включатимемо потужності для вирощування хутрових тварин (до 1 тисячі голів);

законодавчо закріпити визначення «хутрові тварини» – кролі та будь-які непродуктивні тварини, які розводяться, вирощуються та утримуються з метою виробництва хутра та не призначені для споживання людиною;

запровадити на строк до 1 січня 2025 року ліцензування розведення, вирощування та утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра;

ввести кримінальну відповіальність за здійснення підприємницької діяльності щодо розведення, вирощування та утримання хутрових тварин та якщо це спричинило шкоду здоров'ю або загибель людей, екологічне забруднення значних територій або інші тяжкі наслідки.

Проте Мінекономіки вважає, що заборона підприємницької діяльності з розведення, вирощування, утримання хутрових тварин вплине на показники бюджету в частині недоотримання надходжень до бюджету за результатами діяльності підприємств, скорочення робочих місць та відсутності української продукції на зовнішніх хутрових ринках.

Крім того, раціон годівлі хутрових звірів на 80% складається з побічних продуктів тваринного походження, зокрема, птахівництва та рибництва, які не використовують в їжу людиною та потребують переробки. Звірівницька галузь споживає більше 40 тис. тонн таких продуктів у рік.

Заборона виробництва натурального хутра, призведе до його заміни на синтетичні вироби, виробництво яких в десятки разів погіршить вплив на навколошнє природне середовище та екологію. Штучне хутро являє собою синтетичний матеріал (різновид пластику, такого самого, як поліетиленові пакети, пластмасовий посуд тощо).

Прийняття запропонованих законопроектом норм може привести до тінізації виробництва хутра в Україні, оскільки відсутні критерії, які відрізнятимуть вирощування, утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра від вирощування, утримання хутрових тварин з метою іншою ніж виробництво хутра.

Також невирішеним залишається питання щодо вирощування, утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра у фізичних осіб, що створює ризики, коли оператори ринку не будуть реєструвати свою підприємницьку діяльність. Окрім того, заборона хутрового звірівництва стимулюватиме браконьєрство.

Запропоновані зміни містять дискримінаційні ознаки у відношенні вітчизняних операторів ринку, які здійснюють розведення, вирощування, утримання хутрових тварин, оскільки згідно з законопроектом не забороняється ввезення в Україну сировини з цих хутрових тварин для подальшого виробництва хутра.

Також інші запропоновані законопроектом зміни потребують доопрацювання.

Звертаємо увагу на неузгодженість змін до Законів України «Про охорону навколошнього природного середовища» та «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Так, законопроектом № 2360, серед іншого, передбачається внесення змін до Закону України «Про охорону навколошнього природного середовища», відповідно до яких з метою забезпечення права громадян на безпечне навколошнє природне середовище та інших їх екологічних прав, підприємницька діяльність з розведення, вирощування, утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра забороняється.

У той же час, цим законопроектом передбачається внесення змін до статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», відповідно до яких пропонується запровадити ліцензування такого виду господарської діяльності як розведення, вирощування та утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра.

Законом України «Про безпечність та гігієну кормів» (пункт 67 частини першої статті 1) вже визначено, що хутрові тварини – будь-які непродуктивні тварини, які вигодовуються, вирощуються та утримуються для виробництва хутра та не використовуються для споживання людиною, що у разі прийняття законопроекту № 2360 приведе до правової колізії в законодавстві.

Слід зазначити, що м'ясо кролів та нутрій відноситься до дієтичного продукту і вживається людиною. Тому до терміну «хутрові тварини», визначеному у Законі України «Про безпечність та гігієну кормів», вони не відносяться, хоч від них отримують хутро. Проте, як і інша господарська діяльність, ці галузі можуть мати вплив на довкілля та підлягають його оцінці.

Також потребує доопрацювання положення законопроекту щодо підприємницької діяльності у скотарстві, адже скотарство – це провідна галузь тваринництва, яка займається вирощуванням великої рогатої худоби, а хутрові тварини до цієї галузі не відносяться.

Законопроектом № 2360 не враховано, що загальні правила утримання тварин стосуються всіх видів тварин, а вимоги щодо їх утримання затверджуються окремим нормативно-правовим актом.

Аграрний сектор завжди був і є важливою складовою економіки України, від функціонального стану якого в прямій залежності знаходяться продовольча безпека та незалежність держави, розвиток внутрішнього і зовнішнього ринків, а отже і рівень життя населення. Розвиток галузей сільського господарства, зокрема галузі звірівництва, слід розглядати як основу прогресивної динаміки національної економіки країни. Тому, прийняття законопроекту матиме ряд негативних наслідків економічного, соціального та екологічного характеру в Україні.

Враховуючи вищевикладене, Мінекономіки не підтримує прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні» (реєстр. № 2360-1 від 31.10.2019).

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні» (реєстр. № 2360-1 від 14.11.2019)

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України розглянуло проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні» (реєстр. № 2360-1 від 14.11.2019), внесеного до Верховної Ради України народними депутатами України Тарасовим О. С. та іншими (далі – законопроект № 2360-1).

Метою законопроекту № 2360-1 є вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні та приведення законодавства України у сфері хутрового виробництва у відповідність з європейським законодавством.

Законопроектом № 2360-1 пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, законів України «Про охорону навколошнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про захист тварин від жорстокого поводження», які передбачають вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні, захисту навколошнього природного середовища від шкідливого впливу діяльності підприємств, захисту тварин від жорстокого поводження з ними шляхом гуманізації державної політики у сфері промислового виробництва та встановлення достатнього рівня відповідальності за невиконання вимог законодавства.

Проаналізувавши запропоновані авторами зміни та для вирішення соціально важливих проблем, які можливо розв'язати шляхом прийняття законопроекту № 2360-1, Мінекономіки вважає за доцільне внести такі зміни:

1. Законопроектом № 2360-1 пропонується частину першу статті 3 Закону України «Про охорону навколошнього природного середовища» доповнити новим пунктом, а саме: «відповідність господарської діяльності з розведення, вирощування та утримання хутрових тварин з метою виробництва хутра вимогам, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері тваринництва» (підпункт 1 пункту 2 розділ I законопроекту № 2360-1).

Слід зазначити, що в зазначеній статті перелічуються базові принципи охорони навколошнього природного середовища. Тому, доповнення статті спеціальним пунктом лише про хутрові тварини є недоцільним. Крім того, зазначене доповнення є некоректним стосовно інших видів тварин.

2. В абзаці третьому підпункту 1 пункту 3 розділу І законопроекту № 2360-1 після слів «(1 тисяча місць і більше);» доповнити словами «кролів, нутрій та інших».

Законом України «Про безпечність та гігієну кормів» визначено, що хутрові тварини – будь-які непродуктивні тварини, які вигодовуються, вирощуються та утримуються для виробництва хутра та не використовуються для споживання людиною.

М'ясо кролів та нутрій відноситься до дієтичного продукту і вживається людиною. Тому до терміну «хутрові тварини», визначеному у Законі України «Про безпечність та гігієну кормів», вони не відносяться, хоч від них отримують хутро. Проте, як і інша господарська діяльність, ці галузі можуть мати вплив на довкілля та підлягають його оцінці.

3. Підпункт 1 пункту 4 розділу І законопроекту № 2360-1 пропонуємо виключити, оскільки пунктом 67 частини першої статті 1 Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» вже визначено термін «хутрові тварини», що у разі прийняття законопроекту № 2360-1 призведе до правової колізії в законодавстві.

Стосовно питання відповідності законопроекту № 2360-1 праву Європейського Союзу зазначаємо, що відповідно до Рекомендацій стосовно хутрових тварин, схвалених постійним комітетом Європейської конвенції з захисту тварин, що утримуються з метою вирощування (T-AP) від 22 червня 1999 року, наказом Міністерства аграрної політики України від 20.06.2008 № 379 «Про затвердження Методичних рекомендацій з утримання хутрових тварин» були затверджені Методичні рекомендації з утримання хутрових тварин. Дані рекомендації врахували, зокрема, положення законів України «Про племінну справу у тваринництві», «Про захист тварин від жорстокого поводження».

У січні 2019 року Європейська Комісія прийняла рішення про застосування системи сертифікації WelFur в якості інструменту саморегулювання, що свідчить при визнання та довіру до цієї системи з боку офіційних органів ЄС, а також про її повну відповідність вимогам законодавства ЄС (WelFur – це найбільш передова європейська програма оцінки добробуту тварин за 12-ма параметрами, заснованих на наукових дослідженнях, включаючи параметри здоров'я тварин, їх природної поведінки, житлової системи, харчування, позитивних та негативних емоцій, взаємовідносин між людьми і тваринами, способів управління фермою тощо).

Враховуючи вищевикладене, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України підтримує проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання виробництва хутра в Україні» (реєстр. № 2360-1 від 14.11.2019) за умови врахування висловлених зауважень.

Список учасників
круглого столу на тему: «Вдосконалення правового регулювання
виробництва хутра в Україні» від Міністерства розвитку економіки,
торгівлі та сільського господарства України

1. **Альшанова Олена Олегівна** – заступник директора департаменту аграрної політики Мінекономіки.
2. **Мороз Микола Анатолійович** – генеральний директор Директорату безпечності харчових продуктів Мінекономіки.